مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی مدیریت شهری و روستایی
شماره ۵۸ . بهار ۱۳۹۹
Urban managment
No.58 Spring 2020
۱۳۱-۱۵۰
تاریخ دریافت ۱۳۹۸/۱۲/۱۹ تاریخ پذیرش ۱۳۹۹/۲/۸

تبیین مولفه‌های الگوی مدیریت شهری منسجم در شهرهای جدید ایرانی

محمد آئینی[۱] مدرس گروه شهرسازی دانشکده عمران، معماری و هنر، دکتری شهرسازی، واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی

چکیده

تأسیس شهرهای جدید در ایران به عنوان یکی از سیاست‌های اصلی توسعه شهری برای هدایت سرریز جمعیت کلان‌شهرها، جلوگیری از توسعه بی‌رویه و حاشیه‌نشینی، کنترل آلودگی محیطزیست و تعدیل بازار مسکن در شهرمادر از سال۱۳۶۴شمسی آغاز و تاکنون۳۰ شهر جدید مکان‌یابی و ۱۸ شهر، عملیاتی شده‌اند. با اینکه در شهرهای جدید، شهرسازی در همه ابعاد بر شهرنشینی مقدم است اما پس از گذشت سه‌دهه، توقعات متخصصان، مردم و مسئولان برآورده نشده و مواضع انتقادی بسیاری مطرح است. نبود الگویی مناسب برای انسجام بخشی به مدیریت این شهرها با وجود بازیگران متعدد با ظرفیت‌های ناهمسان و روابط سازمانی و نهادی پیچیده، و تضادهای آشکار و پنهان، تحقق انتظارات را با چالش‌های جدی مواجه نموده است. این پژوهش برای تبیین این الگوی مدیریت شهری منسجم در شهرهای جدید ایرانی، درصدد شناسایی مؤلفه‌های آن است که با بهره‌گیری از روش‌های تحلیل محتوای کیفی و دلفی‌فازی انجام شد. در نتیجه سه مؤلفه کلان برای تبیین الگوی مدیریت‌شهری منسجم در شهرهای جدید ایرانی شامل «سیاستگذاری راهبردی برای تعالی بخشی به شهرهای جدید»، «توسعه مدیریت و انسجام سازمانی» و «توسعه خدمات» تعیین و برای هر یک از این مولفه‌های کلان ؛ مولفه های خرد و اجزای آن نیز شناسایی شدند.

واژگان کلیدی: شهر جدید، مدیریت شهری، مولفه، الگوی مدیریت شهری منسجم.

Explaining the Components of Coherent Urban Management Pattern in Iranian New Towns

Mohammad Aeeni
Instructor Urbanism Department, Ph. D of Urban Development, Science and Research Branch of Islamic Azad University

Abstract

The establishment of new towns in Iran has been begun as one of the main urban development policies to lead the overflow of metropolitan populations, prevent the development of marginalization, environmental pollution, and the adjustment of the new towns have been housing price, and So far, 30 located and 18 towns become operational. Urbanism of new towns in all aspects is prior to urbanization. But the truth is that after three decades, the expectations of experts, people and authorities have not been met and there are critical points. Organizational and institutional complicated relationships and multiple actors with heterogeneous capacities and conflicts about management have faced these expectations with serious challenges. Management of these disputes requires an explanation of the components of a coherent urban management pattern in new towns. This research seeks to identify the components of a coherent urban management pattern in new Iranian towns. The methods of research are qualitative content analysis and Fuzzy Delphi method. As a result, three macro components were identified to explain the integrated urban management model in the new Iranian towns:"Strategic policy making for Sublimity in new towns", "Development of Management and Organizational Integration" and "Service Development". For each of these macro components, the micro components and their sub-categories were also identified.

Key words:
New Town, Urban Management, Coherent Urban Management Pattern.

۱ نشانی پستی : تهران، میدان ونک، خیابان خدامی، پلاک ۵۱ شماره تلفن : ۸۸۶۷۱۹۱۲- ۰۲۱و ۰۹۱۲۳۲۷۳۸۱۸ نمابر :۰۲۱-۸۷۵۷۲۴۱۴ پست الکترونیک : aeenim@gmail.com

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

مقدمه

شاید مهمترین اقدام شهرسازی پس از انقلاب اسلامی که از طرف دولت انجام گرفت، برنامهریزی ایجاد شهرهای جدید است (مروجی و مشهدیزاده، ۱۳۷۵، ص ۲۷۵). گرایش به ایجاد شهرهای جدید از سالهای ۱۳۶۴ بطور غیررسمی در محافل شهرسازی ایران مطرح شد و نهایتا در سال ۱۳۶۸ با تصویب آن در هیأت وزیران شکل رسمی یافت. عوامل متعددی از آن تاریخ تاکنون در وضعیت موفقیت و ناموفقیت این گونه شهرها دخیل بودهاند (امامی و عرب،۱۳۹۶، ص۱۳۱). طی سالهای پیش از انقلاب، هدف از احداث شهرهای جدید به نوعی عملکردگرایی اقتصادی (تک یا چندپایه) بود، در حالی که شهرهای جدید امروزی محل اسکان سرریزهای جمعیت شهرهای بزرگ تلقی میشوند و این ویژگی، آن را بیشتر به شکل شهرهای جدید اقماری در میآورد تا شهرهای جدید صنعتی (Ziari,۲۰۰۶, p ۴۱۳). آنچه تاکنون در خصوص شهرهای تازه تاسیس میتوان گفت این است که هیچ کدام از این شهرها پروژههایشان به پایان نرسیده است (هراتی و زیویار،۱۳۹۱ ، ص۷). در حال حاضر از یک سو مسئولان و متولیان این امر یعنی وزارت راه و شهرسازی و خصوصا شرکت عمران شهرهای جدید بر موفقیت این برنامه پافشاری کرده و قصد ادامه و توسعه این سیاست را دارند و از سوی دیگر منتقدان و متخصصان در گرایشهای مختلف بخصوص برنامهریزی شهری در مورد عدم کارآیی و عدم موفقیت این سیاست، نظریات متفاوتی ارائه دادهاند (زبردست و جهانشاهلو، ۱۳۸۶، ص۱۲). پدیده احداث شهرهای جدید از همان آغاز با چالشهای فراوانی از جمله نبود ضوابط حقوقی و قانونی، عدم سیاست مدیریت واحد، عدمهماهنگی و همکاری بین سازمانها به دلیل نگرش بخشی، نقصان منابع مالی و اعتباری برای اجرای چنین طرح بزرگی روبرو بوده است (زیویار و رجبی، ۱۳۸۷، ص۵۳). همچنین با چالشهای جدی همچون عدم تمایل به اسکان و عدم تحقق اهداف جمعیتپذیری، کیفیت نازل زندگی شهری، هویت نازل و کسلکننده، تعاملات اجتماعی ضعیف و حمل و نقل گران و ارتباط کند با مادر شهر و مشکلات فراوانی از قبیل نبود قانون مناسب و هماهنگ نبودن سازمانهای مربوط روبه رو بوده است (هراتی و زیویار،۱۳۹۱،ص۷). برخی هم آسیبشناسی احداث شهرهای جدید را بطور عمده در دو محور رویکرد اجتماع محور و کاستیهای کارشناسانه و فنی به ویژه با تاکید بر مولفههایی همچون فاصله از شهر مرکزی، رویکرد نظری هدایتکننده اقدامات، میزان تبعیت از واقعیات اجتماعی حاکم بر فضای برنامهریزی و مدیریت، وضعیت متغیرهای کلان اقتصادی، میزان تامین خدمات و زیرساخت، نحوه و میزان رعایت مکانگزینی صحیح قابل بررسی دانستهاند (سرور و همکاران، ۱۳۹۵، ص۴۴). با توجه به چالشهای ایجاد شده برای شهرهای جدید بدون برخورداری از «یک نظام مدیریتی منسجم و هدفمند» این شهرها نمیتوانند کارآمد و اثربخش باشند (کاظمیان و همکاران،۱۳۹۲، ص۶). برای تبیین این نظام میبایست الگوی مدیریت شهری منسجم ویژه شهرهای جدید ایرانی تدوین شود. به منظور تدوین این الگو، شناسایی مولفههای شکل دهنده به آن ضرورت دارد. بر این اساس هدف این تحقیق، شناسایی مولفههای الگوی مدیریت شهری منسجم شهرهای جدید ایرانی به منظور داشتن شهرهای جدید بهتر است.

پیشینه تحقیق

نظریه رسمی ایجاد شهرهای جدید اقماری را اولین بار لئوناردو داوینچی برای جلوگیری از ازدیاد جمعیت و رفع مشکلات شهری میلان پیشنهاد کرده بود(مزینی، ۱۳۷۳، ص۲۶۰). انگلستان آغازکننده و پیشرو برنامهریزی و اجرای شهرهای جدید در قرن حاضر بوده که از نظریات و اندیشههای پاتریک گدس و هاوارد بهره جسته است (ارجمندنیا، ۱۳۷۸، ص۴۳). ایده شهر جدید همواره با سه رویکرد مورد توجه بوده است: الف) رویکرد ایده آلیستی در قالب مدینه ی فاضله؛ ب) رویکرد حل مشکلات برای معضلات شهرهای موجود و ج) رویکرد توسعه منطقهای (داستان،۱۳۸۴، ص ۳۲). در ایران نگاه به موضوع

مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۵۸ . بهار ۱۳۹۹
Urban managment
No.58 Spring 2020

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

شهرهای جدید نگاه متفاوتی نسبت به سایر کشورهاست و کارآیی و عملکرد آن نیز در ایران با اهداف واقعی ایجاد شهرهای جدید در جهان متفاوت است. به عبارت دیگر به نظر میرسد در ایران احداث شهرهای جدید با توجه به ضرورتها و نیازهای ملی و منطقهای از یک طرف و آمادگیهای فرهنگی، اجتماعی از طرف دیگر احداث نشده است، در حالی که در بسیاری از کشورهای پیشرو در امر شهرسازی و برنامهریزی شهری چنین زمینههایی هم در سطح ملی و هم در سطح منطقهای لحاظ شده و احداث شهرها با ویژگیهای اجتماعی و فرهنگی کلانشهرها تطبیق داده شده است (حسینزاده دلیر و همکاران،۱۳۹۰ ،ص ۹). از مهمترین تصمیمات گرفته شده در بعد کالبدی-فضایی و در عرصه برنامهریزی توسعه شهری کشور در دهه شصت، مکانیابی، تصویب و احداث شهرهای جدید در پیرامون برخی شهرهای بزرگ یا شهرهای مراکز استانها بوده است. البته سابقه این گونه اقدامات به قبل از دهه۶۰ (قبل از وقوع انقلاب اسلامی) برمیگردد و در کشور تعداد محدودی شهر نوبنیاد احداث شد، اما شهرهای جدید در قبل از انقلاب عمدتا از کارکردهای صنعتی و مرکزیت اداری-سیاسی استانی برخوردار بودهاند، در صورتی که از دلایل اصلی ایجاد شهرهای جدید پس از انقلاب میتوان جذب سرریز جمعیتی شهرهای بزرگ و اشباعشده از جمعیت، به ویژه مادرشهرهای استانی نام برد که بیشتر تحت تاثیر برآوردهای اغراقآمیز حجم جمعیت کشور مبتنی بر نرخ رشد بالای جمعیتی اوایل دهه ۶۰ بوده است (حیدری،۱۳۹۳، ص۱۱۶). از منظر گونهشناسی و طبقهبندی شهرهای جدید، اکثر شهرهای جدید ایران شهرهایی اقماری هستند که درون حوزه نفوذ خود قرار گرفته و ارتباطات محکمی با آن برقرار میسازند، به طوری که خدمات تخصصی مورد نیاز خود را آنجا طلب میکنند (طلاچیان، ۱۳۸۴، ص۱۸). در قانون ایجاد شهرهای جدید مصوب تاریخ ۱۶ دیماه ۱۳۸۰ آمده است: «شهر جدید به نقاط جمعیتی اطلاق میگردد که در چهارچوب طرح مصوب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خارج از محدوده و حریم شهرها (هرکدام که بزرگتر باشد) برای اسکان حداقل سیهزار نفر به اضافه ساختمانها و تأسیسات موردنیاز عمومی، خدماتی، اجتماعی و اقتصادی ساکنان آن پیشبینی میشود» (آئینی،۱۳۹۳، ص ۳۲۹). احداث شهرهای جدید از همان آغاز با چالشها و مشکلات فراوانی از قبیل نبود قانون مناسب و هماهنگ نبودن سازمانهای مربوط رو به رو بوده است (هراتی و زیویار، ۱۳۹۱، ص۷). نیاز به ایجاد یک ساختار حکمرانی قوی در توسعه شهرهای جدید (Zamani & Are-fi, ۲۰۱۳,p۱۰۸)، تعریف و سازماندهی مجدد سازمان و مدیریت شهرهای جدید به نحوی که شرکت عمران شهرها (تابعه) به شرکتهایی صرفاً مجری و شرکت مادر به عنوان ستاد سیاستگذاری، برنامهریزی و طراحی و کنترل تبدیل شود و عملیات اجرایی در شهرها کاملا تحت کنترل و نظارت شرکت مادر و در نهایت نهاد فرابخشی فوق ضروری است (مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی،۱۳۸۰، ص۱۶). نظام مدیریت شهر جدید باید از ابتدای برنامهریزی و ساختمانی شهر طرح و ایجاد شود تا بتواند با مسائل ساخت و ساز و اداره به موقع رو به رو گردد؛ اما در بیشتر موارد این بخش نادیده گرفته میشود و معمولا پس از بروز مشکلات موضوع مدیریت مطرح میشود (زیاری، ۱۳۹۴، ص۱۶۶). در بیانیه همایش بینالمللی شهرهای جدید در سال۱۳۸۳ آمده است: شهرهای جدید بستری برای اعمال مدیریت یکپارچه شهری است و لازم است از چندگانگی «مدیریت توسعه» در شهرهای جدید اجتناب شود (شرکت عمران شهرهای جدید،۱۳۸۵، ص۲۵).

با توجه به این مفاهیم، بررسیها و جستجوهایی در پایگاههای منابع اطلاعات علمی داخلی صورت گرفت اما یک تحقیق که مدیریت شهری در شهرهای جدید ایرانی را با مولفهها سازنده آن بررسی نماید، شناسایی نشد. آئینی و همکاران(۱۳۹۸) در تحقیقی با عنوان بررسی چالشهای نظام مدیریت شهری در شهرهای جدید ایران چند راهکار کلی در جهت برنامهریزی و حل چالشهای شناسایی شده در این تحقیق ارائه کردهاند که عبارتند از: یک) ضرورت تبیین نظام مدیریت شهری منسجم در

مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۵۸ . بهار ۱۳۹۹
Urban managment
No.58 Spring 2020

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

شهرهای جدید ایران؛ دو) ضرورت تبیین دقیق کنشگران، ذینفعان و ذینفوذان شهرهای جدید؛ سه) ضرورت برنامهریزی و سیاستگذاری یکپارچه در ساخت و مدیریت شهرهای جدید؛ چهارم) ضرورت تحقق مدیریت منسجم و پاسخگو در شهرهای جدید. صالحی(۱۳۸۹) در مصاحبهی چاپ شدهای با عنوان شهرداریها و مدیریت بهرهبرداری در شهرهای جدید به بررسی مدیریت شهری شهرهای جدید با تاکید بر نقش شهرداریها پرداخته است که این پیشنهادات در این راستا مطرح میکند: الف) تاکید بیشتر بر هماهنگی میانبخشی و مساعدت سایر نهادها و دستگاهها در تامین سریعتر و مطلوب تر زیرساختها؛ ب) حمایت ویژه دولت از شهرداریهای شهرهای جدید؛ پ) جلب مشارکت مردم ساکن در شهرهای جدید(انتخاب شهردار و کارمندان از میان سکنه)؛ ت) تاکید بیشتر شهرداری به اجرای فعالیتها و برنامه های اجتماعی و فرهنگی(در راستای تقویت همبستگی اجتماعی شهر)؛ ج) عضویت شهردار در هیات مدیره شرکت عمران؛ چ) الزام به مدیران شهرداری و اعضای شورای شهر برای سکونت در شهر جدید؛ خ) فراهم کردن زمینههای جذب فعالیت های اقتصادی. دفتر امور زیربنایی مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی (۱۳۸۰) در پژوهشی با عنوان «شهرهای جدید: سنجش دلایل ناکامیابیها و پیشنهاد راهکارهایی برای آینده» پیشنهاد سازماندهی مجدد سازمان و مدیریت شهرهای جدید شامل شرکت عمران شهرهای تابعه؛ مجری، شرکت مادر؛ ستاد سیاستگذار، برنامهریز، طراح و کنترلگر و شرکت مادر و نهاد فرابخشی؛ عملیات اجرایی را میدهد. صفر قائد رحمتی و حسن بهنام مرشدی (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان «الگوی مدیریت سیاسی در شهرهای جدید با تاکید بر راهبردهای خلاءهای قانونی– اجرایی موجود» پیشنهاد ارائه راهبردهای مدیریت شهری شامل: ایجاد ساختار حاکمیتی توانمند و توسعهگرا، ایجاد هماهنگی و تعامل میان نهادها و سازمانهای موثر، تقویت همکاریها و هماهنگیهای بین بخشی و درون سازمانی و سوق دادن اهداف و ساختار سازمانی به سمت توسعهگری را میدهند. تمامی پژوهشهای مرتبط با موضوع تحقیق، به نوعی تاکید بر انسجام بیشتر مدیریت شهری شهرهای جدید دارند تا بتوان بر چالشهای متعدد آن غلبه نمود.

سوالهای تحقیق

سوال تحقیق پیرامون این است که مؤلفههای مدیریت شهری منسجم در شهرهای جدید ایرانی چیست؟

روششناسی

دو روش اصلی در پژوهش انجام شده است شامل روششناسی تحلیل محتوای کیفی و روششناسی دلفی فازی[1] (FDM) که در ادامه فرایند و جزئیات آن آورده شده است:

الف- روششناسی تحلیل محتوای کیفی

تحلیل محتوا ، هر رویه نظاممندی است که به منظور بررسی محتوای اطلاعات ضبط شده طراحی شده است (مان به نقل از عادل مهربان، ۱۳۹۴،ص۲). در اصل تحلیل محتوا به کمک یک سری تکنیکهای منظم و قانونمند برای تحلیل اطلاعات داخل متن به کار میرود، به عبارت دیگر تحلیل محتوا تکنیکی پژوهشی است برای استنباطهایی بر حسب شناسایی نظام مند و عینی ویژگیهای خاص در یک متن (هولستی و استون به نقل از عادل مهربان، ۱۳۹۴ ،ص۳) در تحلیل محتوای کیفی از شمردن لغات به تنهایی یا استخراج محتوای عینی فراتر رفته و به سوی دریافت معانی از متن ، الگوها و مضامینی که ممکن است در ظاهر یک متن پیدا باشد یا نباشد حرکت میکند . در این تحقیق در گام نخست برای فراهم نمودن متون مرتبط اقدام به انجام مصاحبههای عمیق با خبرگان، کارشناسان و متخصصان نموده و این مصاحبهها را تا آنجا ادامه داد که مصاحبهشوندگان دیگر به هیچ مطلب یا نکته و ملاحظه جدیدی اشاره نکردند؛ به عبارت دیگر اشباع نظری حاصل شد.

جامعه پژوهش شامل ۲۱ نفر از خبرگان، کارشناسان

۱ Fuzzy Delphi Method

فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۵۸ . بهار ۱۳۹۹
Urban managment
No.58 Spring 2020

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

و متخصصانی می‌باشد که در حوزه مدیریت شهری شهرهای جدید دارای تجارب سرشار و غنی هستند. مشارکتکنندگان شامل شش زن و پانزده مرد با هفت مورد تحصیلات دکتری، نه نفر کارشناسی ارشد و پنج نفر کارشناسی دارای تخصص در یکی از حوزههای مرتبط با شهرسازی، جامعه‌شناسی گرایش شهری، برنامهریزی شهری، معماری، اقتصاد، حقوق و طراحی شهری؛ پیشکسوتان و دارای تجربه حضور در ساخت و مدیریت شهرهای جدید و یا حداقل دارای تجربه کاری در حوزه مدیریت شهری و شهرداریها هستند که بصورت هدفمند و با روش گلوله برفی وارد مطالعه شدند. یعنی افراد مورد مطالعه براساس هدف تحقیق و نه بر اساس روشهای تصادفی انتخاب شدند. معیارهای ورود به مطالعه شامل: تجربه حداقل ده سالهی حرفهای (سوابق مدیریتی و اجرایی) یا دانشگاهی در حوزه شهر جدید و تمایل به شرکت در مطالعه بود. مصاحبهها تا زمان اشباع دادهها ادامه یافت؛ یعنی زمانی که کدها و طبقات جدید به دست نیامد، انجام گرفت. به طوری که از مصاحبه بیست و یکم اطلاعات جدیدتری نسبت به دادههای موجود به دست نیامد. ابزار اصلی در این بخش، مصاحبه عمیق نیمه‌ساختاریافته بود که به منظور اجتناب از انحراف در پاسخها و بر حسب ضرورت، پاسخها هدایت شدند. محور سوالها در زمینهی اصلیترین مؤلفههای مدیریت شهری منسجم در شهرهای جدید ایرانی بود. پژوهشگر از مشارکتکنندگان میخواست تا ضمن توصیف مؤلفههای مدیریت شهری منسجم در شهرهای جدید ایرانی به توصیف تجربیات و ادراکات خود در این زمینه بپردازند. سوال اصلی مصاحبه عبارت بود از: «با توجه به تجربیات شما، اگر بخواهیم مشخصه‌های مدیریت شهری منسجم در شهرهای جدید ایران را برشمریم جنابعالی بر چه مواردی تأکید می‌نمایید؟ ». همچنین در هر مصاحبه از سوالهای پیگیریکنندهای نظیر «ممکن است در این مورد بیشتر توضیح دهید؟»، و «آیا منظورتان این است که ...؟» بهره گرفته میشد. در پایان از مشارکت‌کنندگان خواسته شد تا اگر حرفی و سخنی باقی مانده است بیان نمایند. طول مدت مصاحبهها بر حسب شرایط و تمایل مشارکتکنندگان و عمق پاسخها، بین ۵۰ تا ۷۵ دقیقه متغیر بود. برای بررسی دقیق، مصاحبهها با کسب اجازه از مشارکت‌کنندگان با استفاده از دستگاه دیجیتالی ضبط و ثبت میشدند تا بتوان تمام اطلاعات و کدهای موجود را از آنها استخراج کرد. جهت تبیین، طبقه‌بندی و رفع هر گونه عدم توافق و تناقضات موجود، فرآیند برگشت به متون و یا مراجعه به مشارکتکننده به طور مرتب و مکرر ادامه یافت. در هر مرحله و با پیشرفت کار، تحلیل ترکیبی و کلیتر شکل گرفت تا طبقات اصلی و طبقات فرعی حاصل به بهترین نحو ممکن با هم ارتباط یابند؛ در نهایت با استفاده از رویکرد استقرایی، تحلیل دادهها انجام شد. همچنین در زمان خواندن متن مصاحبهها، پاراگرافهای مهم با خواندن خط به خط کاملاً مشخص گردید؛ و زیر قسمتهای مهم خط کشیده شد؛ تا از سایر قسمتها متمایز شوند؛ و به هر پاراگراف یا عبارت مهم یک کد اختصاص داده شد و سپس کدگذاری بصورت دستی انجام شد. در نهایت، با ارائه متون مصاحبهها در اختیار چند فرد خبره و متخصص در روش پژوهش کیفی، توافق و تایید آنها کسب شد. برای دستیابی به صحت و پایایی داده ها از معیارهای موثق بودن[1] گوبا و لینکلن شامل: اعتبار[2]، اطمینان‌پذیری[3]، مقبولیت یا تائیدپذیری[4] و انتقال‌پذیری[5] (Polit & Beck, ۲۰۱۳, p۳۵) با دقت در انتخاب افراد مطلع کلیدی، حداکثر تنوع در نمونهگیری، ارتباط طولانی مدت با مشارکت‌کنندگان و جلب اعتماد آنها، تلفیق روشهای گردآوری دادهها (مصاحبه، یادداشت در عرصه، یادآورنویسی)، تخصیص زمان کافی برای انجام مصاحبهها، بررسی مداوم و مقایسه مداوم دادهها و طبقات از نظر تشابهات و تفاوتها، چک کردن مجدد یافتهها با مشارکتکنندگان، ارائهی تحلیل دادهها به صورت مشروح و مبسوط و توصیفات عمیق و غنی از پژوهش، سعی در تامین معیارها شد.

---

۱ Trustworthiness
۲ Credibility
۳ Dependability
٤ Confirmability
٥ Transferability

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

ب- روششناسی دلفی فازی (*FDM*)

هـدف اصلـی روش دلفـی بـه دسـت آوردن قابـل اطمینانتریـن توافـق نظـر گروهـی از نظـرات خبـرگان بوسـیله مجموعهـای از پرسشـنامههای معتبـر همـراه بـا بازخـورد کنتـرل شـده اسـت. در واقـع روش دلفـی یـک فرآینـد ارتبـاط گروهـی اسـت کـه میتوانـد فـرد فـرد خبـرگان را بـه عنـوان عضـوی از یـک گـروه بـرای حـل یـک مسـاله پیچیـده گـرد هـم آورد (Habibi etal,۲۰۱۵,p۱۳۵). دلفـی، بـرای جلوگیـری از تفکـر گروهـی، از اصـل ناشـناس بـودن اسـتفاده میشـود. کارشناسـان و افـرادی کـه در ایـن نظرسـنجی مـورد اسـتفاده قـرار میگیرنـد، یکدیگـر را نمیشناسـند (Somerville, ۲۰۰۸,p۱۸۸). از میـان ویژگیهـای مختلـف روش دلفـی، چهـار ویژگـی معمـول، از جملـه ناشـناس بـودن[۱]، تکـرار[۲]، بازخـورد کنتـرل شـده[۳] و «پاسـخ گروهـی»[۴] را میتـوان برشـمرد (Förster & von der Gracht, ۲۰۱۴,p۲۱۸). هماهنگکننـده، نظـرات کارشناسـان را جمعـآوری میکنـد و سـپس خلاصـه نتایـج را در اختیـار اعضـا قـرار میدهـد. سـپس، بـر اسـاس نتایـج خلاصـه شـده در مرحلـه قبـل، افـراد دوبـاره نظـرات خـود را مطـرح و بیـان میکننـد. در نهایـت، پـس از رسـیدن بـه توافـق، نتایـج بـه دسـت آمـده بـه شـکل آماری(معمـولا توسـط میانگیـن یـا میانـه) گـزارش و بـرای تصمیمگیـری اسـتفاده میشـود (Antcliff et al., ۲۰۱۳,p۱۱۲; Cowan et al., ۲۰۱۵, p۵۸). امـا روش دلفـی فـازی (FDM) نسـخه اصـلاح شـده و پیشـرفته تکنیـک کلاسـیک دلفـی اسـت. دلفـی فـازی نواقـص اصلـی دلفـی سـنتی را کـه همگرایـی پاییـن در بازیابـی نتایـج، از دسـت دادن اطلاعـات مهـم و مـدت زمـان طولانـی پژوهـش بـود را بهبـود بخشـیده و از ایـن جهـت میتـوان گفـت بـا دلفـی فـازی پیشـرفت مهمـی در اسـتفاده از تکنیـک دلفـی حاصـل شـده اسـت(Saffie et al., ۲۰۱۶,p۷۸).

پژوهـش حاضـر در بخـش دوم خـود مؤلفههـای مدیریـت شـهری منسـجم در شـهرهای جدیـد ایرانـی ،شناسـایی شـده از طریـق تحلیـل محتـوا را مـورد آزمـون قـرار داد کـه ایـن کار یـا بهـره گیـری از روش دلفـی فـازی صـورت پذیرفـت. بـرای انجـام دلفـی فـازی در پژوهـش حاضـر مراحـل زیـر بصـورت گام بـه گام انجـام شـدند:

مرحله اول: شناسایی خبرگان و متخصصان

در ایـن مرحلـه ابتـدا بـه کمـک مشـاورانی مشـخص شـد کـه تیـم خبـرگان بایـد از نظـر رشـته تحصیلـی، شـغل، سـازمان محـل خدمـت، تخصـص و مهـارت دارای ویژگیهـای لازم جهـت مشـارکت در پژوهـش حاضـر باشـند. عـلاوه بـر ایـن، ویژگیهـای دیگـری از قبیـل توانایـی و تمایـل بـه مشـارکت، داشـتن فرصـت مناسـب بـرای مشـارکت و دارا بـودن مهارتهـای ارتباطـی موثـر و علاقمنـدی بـه موضـوع نیـز در انتخـاب خبـرگان مدنظـر قـرار گرفـت. نمونههـا عمدتـا بـا مـلاک آثـار علمـی، مقـالات، سـوابق تدریـس و تجـارب شـغلی و سـازمانی در ارتبـاط بـا موضـوع انتخـاب گردیدنـد. برخـی از نمونههـا نیـز بـه شـکل گلولـه برفـی انتخـاب شـدند. در نهایـت تعـداد ۲۲ نفـر از خبـرگان جهـت حضـور در پانـل پاسـخگویی مشـخص گردیدنـد. خبـرگان بـه جـز یـک نفـر، مـرد بـا سـابقه حداقـل ۶سـال و حداکثـر ۲۷سـال بـا میانگیـن ۱۸/۵ سـال میباشـند. از نظـر تحصیلـی، چهارنفـر کارشناسـی، یـازده نفـر کارشناسـی ارشـد و هفـت نفـر دکتـری در رشـتههای گوناگـون شـامل مدیریـت، عمـران، برنامهریـزی آموزشـی، مدیریـت بازرگانـی، اقتصـاد، معمـاری، حمـل و نقـل، مهندسـی، کشـاورزی، جغراقیـا و برنامهریـزی شـهری، حقـوق، مدیریـت سـاخت و شهرسـازی هسـتند. تقریبـا تمـام خبـرگان دارای پسـتهای سـازمانی رده بالایـی همچـون مدیـر عامـل و یـا عضـو هیـات مدیـره، شـهردار عضـو شـورای شـهر، مدیـر و معـاون و رئیـس در شـرکت شـهرهای جدیـد مختلـف و معاونـت عمرانـی فرمانـداری هسـتند. ویژگیهـای خبـرگان نشـاندهنده تجربـه بـالای مشـارکتکنندگان، وزن بـالای تحصیـلات و اهمیـت تخصصهایشـان، نـگاه تکوجهـی ناشـی از تنـوع تخصصهـا و اشـرافیت کامـل و جامعـی نسـبت بـه موضـوع بـا توجـه بـه سمتهایشـان دارنـد، بنابرایـن اعتبـار پاسـخهای آنهـا میتوانـد مـورد اطمینـان باشـد.

۱ Anonymity
۲ Iteration
۳ Controlled feedback
٤ Group response

فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۵۸ . بهار ۱۳۹۹
Urban managment
No.58 Spring 2020

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

مرحله دوم: تدوین پرسشنامه و ارزیابی آن

پرسشنامه بر اساس نتایج بخش نخست تحقیق تدوین شد. گویهها همه به شکل پرسشهای بسته تدوین شدند و در قالب طیف پنج درجهای لیکرت که شامل پاسخهای «کاملاً موافق»، «موافق»، «بینظر»، «مخالف» و «کاملاً مخالف» تدوین شده بودند. بعد از تدوین پرسشنامه و بازبینی در اختیار سه نفر از خبرگان قرار گرفت تا نظر خود را در مورد گویا بودن سوالات و وجود ابهام در درک آنها بیان کنند که در نهایت با ملاحظه نظرات آنها پرسشنامه نهایی تدوین گردید.

مرحله سوم: ارسال پرسشنامه اول به خبرگان

پرسشنامه با توضیحات مختصری در مورد اهداف پژوهش و نحوه پاسخگویی به سوالات به همراه دستورالعمل مختصر و شماره تماس محقق برای پاسخگویی به سوالات احتمالی به خبرگان تحویل داده شد. در کل ۲۰ روز برای تحویل تمام پرسشنامههای اول زمان صرف شد. در هنگام تحویل به خبرگان توضیح داده شد که پس از جمعبندی احتمالا دو یا سه بار دیگر از همکاری آنان استفاده خواهد شد.

مرحله چهارم: تجزیه و تحلیل نظرات پاسخگویان در فاز اول

جهت تجزیه و تحلیل دادهها با استفاده از روش دلفی فازی گامهای زیر طی شدند:

گام اول) جمعآوری نظرات خبرگان: در این گام از متغیرهای زبانی برای طراحی پرسشنامه و جمعآوری نظرات خبرگان استفاده شد.

گام دوم) محاسبه ارزش فازی هر سوال: در این گام بر اساس دادههای جمع آوری شده به محاسبه ارزش فازی هر یک از سوالات (مولفهها) پرداخته شد. برای محاسبه ارزش فازی هر یک از سوالات بر اساس فرمول لیو و لیو[1] عمل گردید (Liu & Liu, ۲۰۰۳,۴۴۷). در روش فازی همه نظرات خبرگان در محاسبه ارزش فازی هر سوال مشارکت داده میشوند.

گام سوم) تبدیل ارقام فازی به ارقام فازی بر مبنای یک: جهت استفاده از فرمول توافق خبرگان که توسط چانگ و همکاران (۲۰۱۱) و لیو و لیو(۲۰۰۳) معرفی شده تمام ارقام فازی بر نمره حداکثر که پنج است تقسیم میشود تا نمرات بر مبنای یک درآیند.

گام چهارم) محاسبه مجذور تفاضل نمرات فازی هر سوال از میانگین وزنی فازی: برای این هدف ابتدا نمره میانگین هرکدام از نمرات حداقل(L)، بینابین(M) و حداکثر(U) محاسبه شده و این مقدار از تک تک نمرات فازی کم شده و نتیجه به توان دو رسانده میشود.

گام پنجم) محاسبه میزان عدم توافق بین خبرگان: برای این هدف بر اساس فرمول چانگ آن[2] (Chang et al., ۲۰۱۱) میزان عدم توافق میان خبرگان محاسبه میشود تا در صورت عدم توافق سوالها مربوطه حذف شود و عملیات دلفی فازی در مراحل بعدی با حذف آن سوالات انجام گیرد.

مرحله پنجم: آماده سازی پرسشنامه مرحله دوم

در این گام با توجه به نتایجی که از فاز اول حاصل میشود، به طراحی پرسشنامه فاز دوم مبادرت میگردد. در این مرحله بر اساس مقادیر عدم توافق میان داوران پرسشنامه جدید تنظیم میشود.

مرحله ششم: ارسال پرسشنامه دوم به خبرگان

بعد از حذف سوالات کم اهمیت و جمعبندی نتایج مرحله اول پرسشنامه دوم تدوین و همانند مرحله اول در اختیار خبرگان قرار میگیرد. علاوه بر پرسشنامه، مختصری از یافتههای مرحله اول در اختیار خبرگان قرار میگیرد.

بصورت زیر خواهد بود:

۲

$$d(\tilde{m},\tilde{n})=\sqrt{\frac{1}{3}\left[(m_1-n_1)^2+(m_2-n_2)^2+(m_3-n_3)^2\right]}.$$

۱ با فرض اینکه ارزش فازی هر یک از سوالها به صورت نمایش داده شود، بطوری که L_j حد پایین، M_j حد وسط و U_j حد بالای این عدد فازی باشد،

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

مرحلـه هفتـم: تجزیـه و تحلیـل نظـرات پاسـخگویان در فـاز دوم

در ایـن مرحلـه همـان فرآینـدی کـه بـرای تحلیـل پاسـخها در فـاز اول توضیـح داده شـد، طـی شـد و میـزان توافـق پاسـخگویان مـورد ارزیابـی قـرار گرفـت.

مرحلـه هشـتم: آمـاده سـازی گـزارش نهایـی توسـط گـروه تحلیلگـر

از آنجایـی کـه هـدف اصلـی روش دلفـی بـه دسـت آوردن قابـل اطمینانتریـن توافـق نظـر گروهـی از نظـرات کارشناسـان بـه وسـیله مجموعهـای از پرسشـنامههای معتبـر همـراه بـا بازخـورد کنتـرل شـده اسـت؛ بنابرایـن در نهایـت تیـم تحقیـق نتایـج حاصـل از فازهـای اول و دوم پژوهـش حاضـر را بـه شـکل میـزان توافـق گروهـی خبـرگان گـزارش کردهانـد.

تجزیه و تحلیل دادهها

تحلیـل دو روش پژوهـش مذکـور شـامل یافتههـای زیـر اسـت:

الـف- تجزیـه و تحلیـل روششناسـی تحلیـل محتـوای کیفـی بـه همـراه مصاحبـه

بـا مـرور و تحلیـل مصاحبههـا ۵۴ کـد اولیـه در محـور مؤلفههـای مدیریـت شـهری منسـجم در شـهرهای جدیـد ایرانـی شناسـایی شـد کـه در مرحلـه بعـد ایـن کدهـا در سـه طبقـه اصلـی مطابـق جـدول ۱طبقهبنـدی شـدند: سیاسـتگذاری راهبـردی بـرای تعالـی بخشـی (بـا دو طبقـه فرعـی)، توسـعه مدیریـت و انسـجام سـازمانی (بـا هفـت طبقـه فرعـی) و توسـعه خدمـات (بـا سـه طبقـه فرعـی).

۱- سیاستگذاری راهبردی برای تعالی بخشی

هـر چـه مدیریـت شـهری در شـهرهای جدیـد بـه جـای پرداختـن بـه حواشـی و امـور روزمـره بـه فکـر تعییـن و بـه روزآوری چشـماندازها و تعریـف راهبردهـای مناسـب بـرای تقویـت جایـگاه شـهرهای جدیـد در منظومـه شـهری کشـور و حتـی در سـطح بینالملـل باشـد، میـزان انسـجام خـود را در سـطحی بالاتـر نشـان خواهـد داد. ایـن موضـوع خـود دربرگیرنـده دو طبقـه زیـر اسـت:

۱-۱- به روز آوری سیاستها و راهبردهای کلیدی

ایـن طبقـه خـود شـامل چهـار زیرطبقـه شـامل: تعریـف کارکـرد و نقـش ذاتـی بـرای شـهر بـا هـدف دسـت یابـی بـه خودکفایـی اقتصـادی و شـغلی و جلوگیـری از خوابگاهی شـدن شـهر جدیـد؛ تدویـن و اجـرای برنامـه راهبـردی و چشـمانداز بـرای افـق مـورد نظـر؛ جلـب مشـارکت و سـرمایهگذاری اولیـه دولـت در ایجـاد زیرسـاختها بخصـوص حمـل و نقـل سـریع و ایمـن بیـن شـهر جدیـد و شـهر مـادر و بـه روزآوری و تمهیـد ابزارهـای قانونـی، حقوقـی، مالـی، تشـکیلاتی و فنـی بـرای توسـعه و مدیریـت شـهرهای جدیـد، اسـت.

۱-۲- هویت بخشی

شـهرهای جدیـد بـرای رسـیدن بـه شـکوفایی و تعالـی بایـد بتواننـد بـرای خـود هویتـی ارزشـمند دسـت و پـا کننـد تـا بوسـیله توسـط آحـاد مـردم کشـور و حتـی دنیـا شـناخته شـوند تـا بدینوسـیله مـورد علاقـه آنهـا بـرای سـفر و یـا سـرمایهگذاری قـرار گیرنـد. ایـن مهـم جـز بـا هویـت بخشـی و تبدیـل شـدن شـهر جدیـد بـه مرکـز یـک رویـداد خـاص و یـا یـک خدمـت تخصصـی و ویـژه ممکـن نمـی شـود. هویـت بخشـی بـه عنـوان یـک طبقهـی فرعـی خـود شـامل سـه زیرطبقـه شـامل: تمهیـد هویـت بـا خلـق وجـه ممیـزه بـرای شـهرجدید بـا سـایر شـهرها؛ تمهیـد حـس تعلـق سـاکنان بـا خلـق حـس مـکان و نظایـر آن و جـذب و تسـهیل مشـارکت سـاکنان در برنامهریزیهـا و تصمیـم گیریهـا اسـت.

۲- توسعه مدیریت و انسجام سازمانی

دومیـن مؤلفـه مدیریـت شـهری منسـجم در شـهرهای جدیـد ایرانـی مـورد تأکیـد ایـن پژوهـش میـزان توسـعه یافتگـی و انسـجام سـازمانی آن اسـت. بـه هـر میـزان، روابـط مطلـوب و هماَفـزای اجـزای ایـن سـازمان نهادینـه و بهبـود بافتـه باشـد، انسـجام بیشـتری در مدیریـت شـهری شـهرهای جدیـد وجـود خواهـد داشـت؛ کـه خـود شـامل هفـت زیرطبقـه زیـر اسـت:

۲-۱- نهادینه سازی

انسـجام سـازمانی نیـاز بـه فرهنـگ سـازمانی عمیـق و نهادینه شـدن رفتارهـای سـازمانی متناسـب بـا آن دارد. نهادینـه سـازی نیـاز بـه تـلاش مسـتمر و وافـری دارد. نهادینهسـازی

مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۵۸ . بهار ۱۳۹۹
Urban managment
No.58 Spring 2020

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

به عنوان یک طبقهی فرعی خود شامل شش زیرطبقه شامل: برنامهها واقدامات آموزش و ترویج مفاهیم مرتبط با نظام و سازمان مدیریت شهری شهرهای جدید در بین تمامی اجزای مدیریت شهری؛ مسئولیتپذیری درون و برون سازمانی در تمامی دستگاههای مدیریت شهری در شهرهای جدید؛ همکاری و تعامل بین دستگاههای مدیریت شهری؛ درک مناسب از جایگاه، ظرفیتها و توانمندیهای اجزای مدیریت شهری؛ پذیرش عمومی سیاست و برنامه ایجاد شهرهای جدید در سطوح مختلف ملی، منطقهای و محلی و پاسخگویی دستگاههای خدماترسان به شهرداری و شورای اسلامی شهر است.

۲-۲- نهادسازی

توسعه مدیریت و انسجام سازمانی نیاز به وجود نهادها و دستگاههای وافی و کافی دارد و از طریق نهادسازی دقیق و لازم و ضروری صورت میپذیرد. نهادسازی به عنوان یک طبقهی فرعی خود شامل پنج زیرطبقه شامل: تشکیل به هنگام شهرداری و سایر دستگاههای خدماترسان در شهر جدید؛ فعال بودن تمامی دستگاههای خدماترسان و نهادها و ادارات مدیریت شهری مورد نیاز؛ ظرفیتسازی قبل از انتقال وظایف از سازنده به شهرداری و سایر دستگاههای خدماترسان؛ عدم وابستگی به مراجع دولتی مرکزی و غیرمحلی در اقدامات و فعال بودن ستاد راهبری و هماهنگی دستگاههای مدیریت شهری شهر جدید است.

۲-۳- بهبود روابط نهادی

بهترین جلوه توسعه مدیریت و انسجام سازمانی وجود و برقراری روابطی شفاف و دقیق بین اجزای مدیریت شهری در شهر جدید است. لذا بهبود روابط نهادی به عنوان یک طبقهی فرعی خود شامل شش زیرطبقه شامل: روابط کاری دقیق و شفاف بین اجزای مدیریت شهری؛ رقابت و همکاری سازنده و هماهنگی با مدیریت شهری مادرشهر؛ تعامل با مقامات و نهادهای محلی، شهرستانی، استانی و ملی توسط سازنده شهر؛ اطلاعرسانی، شفافسازی و پاسخگویی در قبال برنامهها توسط همه اجزای مدیریت شهری؛ تناسب سطح انتظار ساکنان و توان مدیران شهر؛ فراهم بودن دسترسی به اطلاعات مورد نیاز برای همه اجزای مدیریت شهری است.

۲-۴- توسعه منابع انسانی و مدیریت

بیشک منابع انسانی در تمامی سیستمهای مدیریتی نقش بارز و بیبدیلی را ایفاء میکند. منابع انسانی هوشمند و کارآزموده را میتوان عنصر اصلی انسجام در مدیریت شهری در شهرهای جدید دانست. این پژوهش برای این طبقهی فرعی از دومین مؤلفه اصلی مدیریت شهری منسجم به سه زیرطبقه شامل: برخوردار از مدیران و نیروی انسانی متخصص، توانمند، با تجربه و تعاملگرا؛ رویههای مطلوب انتخاب مدیران متناسب با شرایط شهرهای جدید و دانش سازمانی باثبات در مدیریت دست یافته است.

۲-۵- توسعه مدیریت منابع مالی

بدون تجهیز و جلب منابع مالی مورد نیاز برای ساخت و توسعه شهرهای جدید، نمی توان انتظار انسجام در مدیریت این شهرها داشت. لذا توسعه مدیریت منابع مالی نقش بسزایی در انسجام بخشی به مدیریت شهرهای جدید ایفاء می کند. توسعه مدیریت منابع مالی به عنوان یک طبقه ی فرعی از دومین مؤلفه انسجام در مدیریت شهری شهرهای جدید ایرانی، خود شامل شش زیرطبقه شامل: فرآیندمناسب برای جذب سرمایهگذاران داخلی و خارجی متناسب با ویژگی های خاص و موقعیت شهرهای جدید؛ متوازن بودن درآمد و هزینه اداره شهر (با توجه محدودیتها و کمبودهای منابع مالی)؛ استفاده از روشهای نوین تأمین مالی توسعه شهرهای جدید؛ بنیه مالی مطلوب شهرداری های شهرهای جدید؛ تنوع در سبد داراییهای شهرداریها و جذب کمکهای دولت و ایجاد تعهدات مالی قانونی برای دولت در تامین زیرساخت اولیه شهر جدید است.

مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۵۸ . بهار ۱۳۹۹
Urban managment
No.58 Spring 2020

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

۲-۶-قانونگرایی

عدم پایبندی به قانون و ضوابط شهری در هیچ شهری پسندیده نیست که این موضوع در شهرهای جدید بسیار ناپسندتر و غیرقابل قبولتر است. از سوی دیگر، میتوان بیان داشت هیچ چیز به اندازه عدم رعایت قانون نمیتواند به تشتت در سازمان مدیریت شهری بینجامد. این پژوهش برای این طبقهی فرعی از دومین مؤلفه مدیریت شهری منسجم در شهرهای جدید ایرانی خود به چهار زیرطبقه شامل: اقدامات مناسب برای جلوگیری از شهرفروشی، تراکم فروشی و تغییرات زیاد در طرحهای توسعه شهری؛ مدیریت و پاسخگویی متناسب به درخواستهای سیاسی برای توسعه فضایی با لحاظ نمودن ظرفیت زیرساختها؛ مدیریت معارضان اراضی و تصرفات محلی و ممانعت قانونی از بورس بازی زمین و برنامه عملیاتی برای مدیریت (کاهنده) پروندههای کمیسیون ماده ۱۰۰ قانون شهرداریها، دست یافته است.

۲-۷- نظارت و کنترل

تداوم انسجام بسیار مهمتر از دستیابی موقتی به آن است؛ این تداوم محقق نمیشود مگر با پایش و نظارت مداوم و پیشگیری از عوامل آسیب زا . بنابراین نتایج این پژوهش به صورت ویژه به این مهم توجه نموده و آن را به عنوان یک طبقهی فرعی که خود شامل چهار زیرطبقه شامل: پایش مداوم اجرای به موقع تعهدات تمامی اجزای مدیریت شهری؛ پایش و ارزیابی دستگاههای خدماترسان در خصوص تکمیل خدمات شهر جدید؛ فعال نمودن سیستم اطلاعاتی رصد و پایش مدیریتی شهرهای جدید و پایش مداوم تمامی سیستمها و زیرسیستمهای شهر جدید برشمرده است.

۳- توسعه خدمات

سومین مؤلفهای مورد تأکید نشانگر انسجام مدیریت شهری، میزان توفیق آن در تأمین و توسعه خدمات مورد نیاز شهروندان شهرهای جدید است. به عبارت دیگر، هر چه خدمات توسعه یابد به همین میزان انسجام بیشتری وجود خواهد داشت. این طبقه خود شامل طبقات فرعی زیر است:

۳-۱- توسعه خدمات شهری

ساکنان شهرهای جدید برای ماندگاری در شهر جدید بیش از هر چیز به مدرسه برای تحصیل فرزندان، درمانگاه برای معالجه فوری و سیستم حمل و نقل عمومی در دسترس نیازمند میباشند. نبود و یا کمبود این خدمات باعث تشتت و نابسامانی شدیدی در حوزه مدیریت شهری می باشد. توسعه خدمات شهری به عنوان یک طبقهی فرعی خود شامل دو زیرطبقه شامل: دسترسی بهینه به شهر مادر و پایانهها و سامانه حمل و نقل عمومی انبوه، امن، سریع و ارزان و بهبود مداوم خدمات زیربنایی و روبنایی است.

۳-۲- توسعه خدمات فرهنگی- اجتماعی

امروزه نیازهای فرهنگی و اجتماعی شهروندان در تمامی شهرها به ویژه در شهرهای جدید به دلیل ضعف در شکلگیری ساختارهای فرهنگی و اجتماعی خود بر کسی پوشیده نیست و از این حیث نبود و یا کمبود خدمات فرهنگی و اجتماعی به اندازه نیازهای کالبدی فشار لازم را بر مدیریت شهری وارد میکند و انسجام سازمان مدیریت شهری بدون تأمین مناسب این نیاز دست یافتنی نیست. توسعه خدمات فرهنگی و اجتماعی به عنوان یک طبقهی فرعی خود شامل دو زیرطبقه: تأمین خدمات فرهنگی-اجتماعی برای ارتقای میزان هم پیوندی گروههای اجتماعی و واجد برنامهها و رویدادهای فرهنگی- هنری در مراکز و پاتوقهای شهری برای نشاط اجتماعی است.

۳-۳- بهبود کالبد، سیما و منظر و محیط زیست شهری

اغتشاش درکالبد، سیما و منظر و محیط زیست شهری معلول تشتت در مدیریت شهری شهرهای جدید است، بنابراین بهبود آنها میتواند نشانگر انسجام مدیریتی باشد. این طبقهی فرعی خود شامل نه زیرطبقه شامل: دستورالعملهای اجرایی برای طراحی معماری و شهری و منظر و تطبیق پوشش گیاهی متناسب با اقلیم منطقه

مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۵۸ . بهار ۱۳۹۹
Urban managment
No.58 Spring 2020

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

مبتنـی بـر ویژگیهـای زمینـه، طراحـی و اجـرای پروژههـای هویتبخـش، توسـعه فضاهـا و قلمروهـای عمومـی بـا ایجـاد پاتوقهـای شـهری، کنتـرل پراکندگـی بخشـهای مختلـف شـهر و خامفروشـی اراضـی، مدیریـت توسـعه و سـاخت شـهر مبتنـی بـر برنامـه، تامیـن ایمنـی در سـاختار شـهری بـا تقویـت سـاختار مدیریـت بحـران و پدافنـد غیرعامـل، تأمیـن و ارتقـای امنیـت سـکونت و فعالیـت، برنامههـا و اقدامـات کنتـرل آلودهکنندههـای محیـط زیسـتی و مدیریـت و سـاماندهی حرایـم احصـاء نمـوده اسـت.

جـدول ۱- مؤلفههـای مدیریـت شـهری منسـجم در شـهرهای جدیـد ایرانـی (مأخـذ: یافتههـای پژوهـش)

مولفههای کلان	مولفههای خرد	اجزاء
سیاستگذاری راهبردی برای تعالی بخشی	به روز آوری سیاستها و راهبردهای کلیدی	تعریـف کارکـرد و نقـش ذاتـی بـرای شـهر بـا هـدف دسـت یابـی بـه خودکفایـی اقتصـادی و شـغلی و جلوگیـری از خوابگاهـی شـدن شـهر جدیـد
		تدوین و اجرای برنامه راهبردی و چشم انداز برای افق مورد نظر
		جلـب مشـارکت و سـرمایهگذاری اولیـه دولـت در ایجـاد زیرسـاختها بخصـوص حمـل و نقـل سـریع و ایمـن بیـن شـهر جدیـد و شـهرمادر
		بـه روزآوری و تمهیـد ابزارهـای قانونـی، حقوقـی، مالـی، تشـکیلاتی و فنـی بـرای توسـعه و مدیریـت شـهرهای جدیـد
	هویت بخشی	تمهید هویت با خلق وجه ممیزه برای شهرجدید با سایر شهرها
		تمهید حس تعلق ساکنان با خلق حس مکان و نظایر آن
		جذب و تسهیل مشارکت ساکنان در برنامه ریزیها و تصمیم گیریها
توسعه مدیریت و انسجام سازمانی	نهادینه سازی	برنامـه هـا و اقدامـات آمـوزش و ترویـج مفاهیـم مرتبـط بـا نظـام و سـازمان مدیریـت شـهری شـهرهای جدیـد در بیـن تمامـی اجـزای مدیریـت شـهری
		مسـئولیت پذیـری درون و بـرون سـازمانی در تمامـی دسـتگاههای مدیریـت شـهری در شـهرهای جدیـد
		همکاری و تعامل بین دستگاه های مدیریت شهری
		درک مناسب از جایگاه، ظرفیتها و توانمندیهای اجزای مدیریت شهری
		پذیـرش عمومـی سیاسـت و برنامـه ایجـاد شـهرهای جدیـد در سـطوح مختلـف ملـی، منطقـه ای و محلـی
		پاسخگویی دستگاههای خدمات رسان به شهرداری و شورای اسلامی شهر

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

مولفه‌های کلان	مولفه‌های خرد	اجزاء
توسعه مدیریت و انسجام سازمانی	نهادسازی	تشکیل بهنگام شهرداری و سایر دستگاه های خدمات رسان در شهر جدید
		فعال بودن تمامی دستگاههای خدمات رسان و نهادها و ادارات مدیریت شهری مورد نیاز
		ظرفیت سازی قبل از انتقال وظایف از سازنده به شهرداری و سایر دستگاههای خدماترسان
		عدم وابستگی به مراجع دولتی مرکزی و غیرمحلی در اقدامات
		فعالبودن ستاد راهبری و هماهنگی دستگاههای مدیریت شهری شهرجدید
توسعه مدیریت و انسجام سازمانی	بهبود روابط نهادی	روابط کاری دقیق و شفاف بین اجزای مدیریت شهری
		رقابت و همکاری سازنده و هماهنگی با مدیریت شهری مادرشهر
		تعامل با مقامات و نهادهای محلی، شهرستانی و استانی و ملی توسط سازنده شهر
		اطلاعرسانی، شفافسازی و پاسخگویی در قبال برنامهها توسط همه اجزای مدیریت شهری
		تناسب سطح انتظار ساکنان و توان مدیران شهر
		فراهم بودن دسترسی به اطلاعات مورد نیاز برای همه اجزای مدیریت شهری
توسعه مدیریت و انسجام سازمانی	توسعه منابع انسانی و مدیریت	برخوردار از مدیران و نیروی انسانی متخصص، توانمند، با تجربه و تعامل گرا
		رویههای مطلوب انتخاب مدیران متناسب با شرایط شهرهای جدید
		دانش سازمانی با ثبات در مدیریت
توسعه مدیریت و انسجام سازمانی	توسعه مدیریت منابع مالی	فرآیند مناسب برای جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی متناسب با ویژگیهای خاص و موقعیت شهرهای جدید
		متوازن بودن درآمد و هزینه اداره شهر (با توجه محدودیتها و کمبودهای منابع مالی)
		استفاده از روش های نوین تأمین مالی توسعه شهرهای جدید
		بنیه مالی مطلوب شهرداری های شهرهای جدید
		تنوع در سبد دارایی های شهرداری ها
		جذب کمک های دولت و ایجاد تعهدات مالی قانونی برای دولت در تامین زیرساخت اولیه شهرجدید

مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۵۸ . بهار ۱۳۹۹
Urban managment
No.58 Spring 2020

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

مولفه‌های کلان	مولفه‌های خرد	اجزاء
توسعه مدیریت و انسجام سازمانی	قانونگرایی	اقدامات مناسب برای جلوگیری از شهرفروشی،تراکم فروشی و تغییرات زیاد در طرح های توسعه شهری
		مدیریت و پاسخگویی متناسب به درخواستهای سیاسی برای توسعه فضایی با لحاظ نمودن ظرفیت زیرساختها
		مدیریت معارضان اراضی و تصرفات محلی و ممانعت قانونی از بورس بازی زمین
		برنامه عملیاتی برای مدیریت (کاهنده) پرونده های کمیسیون ماده ۱۰۰ قانون شهرداری ها
توسعه مدیریت و انسجام سازمانی	نظارت و کنترل	پایش مداوم اجرای به موقع تعهدات تمامی اجزای مدیریت شهری
		پایش و ارزیابی دستگاههای خدمات رسان در خصوص تکمیل خدمات شهر جدید
		فعال نمودن سیستم اطلاعاتی رصد و پایش مدیریتی شهرهای جدید
		پایش مداوم تمامی سیستمها و زیرسیستمهای شهر جدید
توسعه خدمات	توسعه خدمات شهری	دسترسی بهینه به شهر مادر و پایانهها و سامانه حمل و نقل عمومی انبوه، امن، سریع و ارزان
		بهبود مداوم خدمات زیربنایی و روبنایی
	فرهنگی و اجتماعی	تأمین خدمات فرهنگی و اجتماعی برای ارتقای میزان هم پیوندی گروه های اجتماعی
		واجد برنامهها و رویدادهای فرهنگی و هنری در مرکز یا مراکز و پاتوق های شهری برای ایجاد نشاط اجتماعی
	بهبود کالبد، سیما و منظر و محیط زیست شهری	دستورالعمل‌های اجرایی برای طراحی معماری و شهری و منظر و تطبیق پوشش گیاهی متناسب با اقلیم و زیست بوم منطقه مبتنی بر ویژگیهای زمینه(ویژگیهای زمینه همچون اجتماعی و فرهنگی و ...)
		طراحی و اجرای پروژههای هویتبخش
		توسعه فضاها و قلمروهای عمومی با ایجاد مرکز یا مراکز و پاتوق‌های شهری
		کنترل پراکندگی وتفرق بخشهای مختلف شهر وخامفروشی اراضی شهر جدید
		مدیریت توسعه و ساخت شهر مبتنی بر برنامه
		تامین ایمنی در ساختار شهری با تقویت ساختار مدیریت بحران و پدافند غیرعامل
		تأمین و ارتقای امنیت سکونت و فعالیت و جلوگیری از حضور بزه کاران
		برنامه ها و اقدامات کنترل و کاهش آلوده کنندههای محیط زیستی
		مدیریت و ساماندهی حرایم(به ویژه حرایم موجود در محدوده شهر)

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

ب- تجزیه و تحلیل روششناسی دلفی فازی (FDM)

ایـن تجریـه و تحلیـل در چهـار گام بـه ترتیـب زیـر انجـام شـده اسـت:

گام۱: تجمیع نظرات خبرگان در مورد کدهای اولیه

از ۲۲ خبـره مشـارکتکننده در پژوهـش متناسـب بـا ۵۴ کـد اولیـه (زیرطبقـه فرعـی/ اجـزای مولفـه هـای خـرد) شناسـایی شـده در تحلیـل محتـوای مصاحبههـا، پرسـش‌هایی بـه منظـور سـنجش اثـر آن کـد در مدیریـت شـهری منسـجم در شـهرهای جدیـد ایرانـی بـا پاسـخ‌های کامـلاً مخالـف، مخالـف، بی‌نظـر، موافـق و کامـلاً موافـق مطـرح شـد. همچنیـن در ایـن جـدول نمـرات فـازی هـر کـدام از سـوالات بـر اسـاس فرمـول مقالـه لیـو و لیـو (۲۰۰۳) محاسـبه شـده اسـت. نمـرات فـازی شـامل سـه نمـره حداقـل (L)، نمـره بینابیـن (M) و نمـره حداکثـر (U) میباشـد کـه نمـره حداقـل بـه معنـای کمتریـن مقـداری اسـت کـه خبـرگان بـرای هـر سـوال انتخـاب کرده‌انـد، دو نمـره دیگـر نیـز بـه همیـن ترتیـب اسـت. نمـره حداکثـر بالاتریـن مقـداری اسـت کـه خبـرگان بـرای هـر سـوال انتخـاب کردهانـد و نمـره بینابینـی بـه معنـای میانگیـن هندسـی کلیـه نظـرات خبـرگان بـرای هـر سـوال میباشـد.

گام۲: محاسـبه میـزان توافـق میـان خبـرگان در مـورد کدهـای اولیـه

مبنـای محاسـبه تفاضلهـا، فرمـول چانـگ و همـکاران[1](۲۰۱۱) اسـت. در ایـن فرمـول ابتـدا مجمـوع مجـذورات تفاضـل هـر کـدام از نمـرات فـازی از میانگیـن وزنـی نمـرات فـازی محاسـبه شـده تقسـیم بـر سـه میشـود و در نهایـت جـذر آن بـه عنـوان مقـدار توافـق میـان خبـرگان محاسـبه میشـود. بـرای محاسـبه توافـق میـان خبـرگان در ابتـدا نمـرات فـازی را کـه بـر اسـاس نمـرات خـام پاسـخها محاسـبه شـده بـود بـه نمـرات فـازی بـر مبنـای یـک محاسـبه شـدند. علـت اینکـه نمـرات بـر مبنـای یـک محاسـبه شـدند آن بـود کـه در محاسـبات چانـگ و همـکاران(۲۰۱۱) مبنـای نمـرات فـازی از یـک اسـت. بـرای تبدیـل نمـرات فـازی بـه نمـرات فـازی بـا مبنـای یـک آنهـا تقسـیم بـر پنـج شـده اسـت، زیـرا مقـدار حداکثـر نمـرات فـازی بـرای همـه سـوالات نمـره ۵ اسـت. نمـرات فـازی حداقـل ۰/۵۴۹۰۹، بـرای نمـرات فـازی بینابیـن ۰/۸۴۶۲۵ و بـرای نمـرات فـازی حداکثـر یـک اسـت. سـپس میـزان عـدم توافـق بیـن پاسـخهای خبـرگان سـنجیده شـد. هـر چـه ایـن مقادیـر بـزرگ باشـد و بـه یـک نزدیکتـر باشـد، بـه معنـای عـدم توافـق و هـر چقـدر کوچکتـر باشـد، بـه معنـای توافـق بیـن پاسـخگویان اسـت. مبنایـی کـه چانـگ و همـکاران بـرای تشـخیص توافـق مطـرح میکنـد، مقـدار ۰/۲ اسـت. بـه ایـن معنـا کـه ارقـام بـالای ۰/۲ بـه معنـای عـدم توافـق و ارقـام زیـر ۰/۲ بـه معنـای توافـق اسـت. در ایـن پژوهـش تمامـی ارقـام از ۰/۲ کوچکتـر بـوده و ایـن بـه معنـای توافـق کامـل خبـرگان در دور اول دلفـی فـازی اسـت.

گام۳: تجمیع نظرات خبرگان در مورد مولفههای پژوهش

همچـون گام ۱، نمـرات فـازی هـر کـدام از مولفههـا بـر اسـاس فرمـول لیـو و لیـو محاسـبه شـده اسـت و نمـرات فـازی حداقـل، میانگیـن و حداکثـر نیـز بـرآورده شـده اسـت. جـدول مربوطـه بـه ترتیـب زیـر اسـت:

1 Chang

فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۵۸ . بهار ۱۳۹۹
Urban managment
No.58 Spring 2020

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

جدول **۲**- تجمیع نظرات خبرگان در مورد مولفههای پژوهش

مولفهها	سوالها	طیف پاسخ‌ها					مقادیر فازی		
		کاملاً مخالف	مخالف	بی نظر	موافق	کاملاً موافق	L	M	U
سیاستگذاری راهبردی برای تعالی بخشی	آیا به نظر شما سیاستگذاری راهبردی برای تعالی بخشی به شهرجدید، مهمترین و با اولویت ترین بعد انسجام بخشی نظام مدیریت شهری آن است؟				۷	۱۵	۴	۴,۶۶	۵
توسعه مدیریت و انسجام سازمانی	آیا به نظر شما توسعه مدیریت و انسجام سازمانی اجزای مدیریت شهری در شهرهای جدید یکی از ابعاد مهم و اولویت دوم انسجام بخشی به نظام مدیریت شهری این شهرهاست؟			۱	۱۱	۱۰	۳	۴,۳۷	۵
توسعه خدمات شهری	آیا به نظر شما توسعه خدمات شهری به عنوان یک بعد اساسی و سومین اولویت باعث تبلور انسجام در نظام مدیریت شهری شهرهای جدید است؟				۱۱	۱۱	۴	۴,۴۷	۵

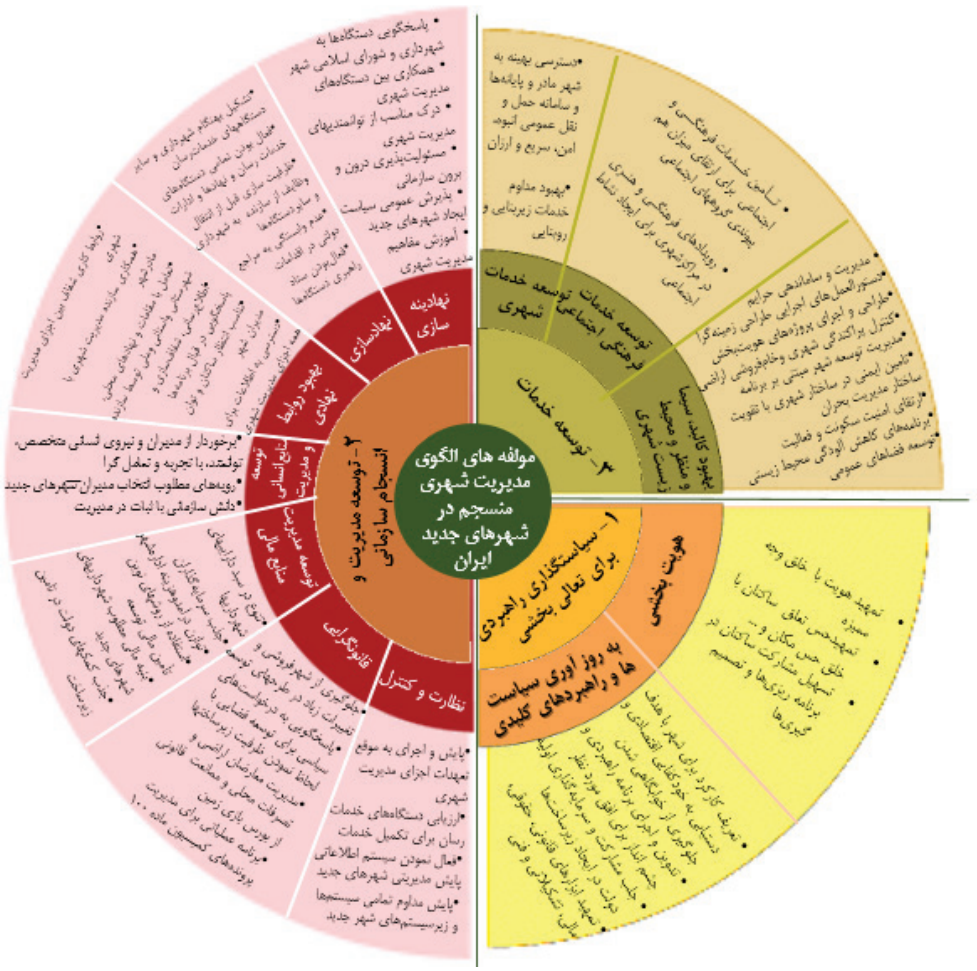
گام۴: محاسبه میزان توافق میان خبرگان در مورد مولفههای پژوهش

در این بخش همچون گام دوم میزان توافق خبرگان بر مبنای نمرات فازی آنها محاسبه شده است. این مقدار برای نمرات فازی حداقل ۰/۷۳۳۳۳، برای نمرات فازی بینابین ۰/۹۰ و برای نمرات فازی حداکثر یک است. در رابطه با عدم توافق بین پاسخهای خبرگان ارقام به ترتیب ۰,۰۰۳۳، ۰,۰۰۳۹ و ۰,۰۰۰۶ می باشد که تمامی ارقام از ۰/۲ کوچکتر بوده و این به معنای توافق کامل خبرگان است.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش‌های مختلف در حوزه مدیریت شهرهای جدید به عنوان راهکار اصلی بهبود نظام مدیریت شهری شهرهای جدید به عنوان یکی از چالش های اصلی این شهرها بر ایجاد ساختار سازمانی منسجم در نظام مدیریت شهری شهرهای جدید ایران تاکید می‌کند. بر مبنای تحلیل محتوای مصاحبه‌های خبرگان این حوزه و تائید یافته‌ها بر اساس روش دلفی فازی مولفه‌های الگوی مدیریت شهری منسجم در شهرهای جدید ایران سه متغیر اصلی «سیاستگذاری راهبردی برای تعالی بخشی»، «توسعه مدیریت و انسجام سازمانی» و «توسعه خدمات» در قالب ۱۲ مقوله محوری دارد. مجموعه این مولفه‌ها و مقوله های محوری آنها در قالب نمودار زیر آورده شده‌اند.

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

نمودار ۱- مولفه‌های الگوی مدیریت شهری منسجم در شهرهای جدید ایران

ثمره عملی این یافته ها تأکید بر این گزاره است که به همان میزان که مولفه ی «توسعه خدمات» مورد نیاز ساکنان شهرهای جدید در سه مقوله «توسعه خدمات شهری»، «توسعه خدمات فرهنگی و اجتماعی» و «بهبود کالبد، سیما و منظر و محیط زیست شهری» نماگر بهبود نظام مدیریت شهری شهرهای جدید است حرکت در جهت ارتقای انسجام سازمانی و توسعه مدیریت از طریق مقوله های محوری «نهادینهسازی»، «نهادسازی»، «بهبود روابط نهادی»، «توسعه منابع انسانی و مدیریت»، «توسعه مدیریت منابع مالی»، «قانونگرایی» و «نظارت و کنترل» از ضروریات این مسیر خواهد بود. «به روزآوری سیاستها و راهبردهای کلیدی» و «هویتبخشی» نیز به عنوان مقوله های محوری مولفه پایه ای «سیاستگذاری راهبردی برای تعالی بخشی»، مدیریت شهری منسجم در شهرهای جدید است که بایستی برای رسیدن به انسجام سازمانی مورد نظر در تقویت این مولفه ها در قالب برنامه عملیاتی اجرای پیشنهادهای این پژوهش کوشید. تا از رهگذر ارتقای انسجام در مدیریت شهری شهرهای جدید بتوان شاهد «بهبود و توسعه مدیریت شهری شهرهای جدید » به عنوان هدفی میان مدت و هم چنین هدف بلند مدت « بهبود و توسعه شهرسازی شهرهای جدید» بود.

بر اساس نتایج یافتههای پژوهش میتوان پیشنهادهای زیر را جهت رسیدن به الگوی مدیریت شهری منسجم در شهرهای جدید در دو حوزه به شرح زیر پیشنهاد کرد:

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

الف- بهبود و توسعه مدیریت شهری شهرهای جدید

- تدوین و اجرای برنامه راهبردی با هدف توسعه مدیریت شهری شهر جدید؛
- یافتن ظرفیتهای اقتصادی و تجاری شهرهای جدید جهت درآمدزایی و توسعه درآمدهای پایدار و دستیابی به خودکفایی؛
- جذب مشارکتهای مردمی از طریق گسترش برنامههای اجتماع محوروتسهیلگری اجتماعی؛
- تعامل با نهادهای ملی و استانی جهت تطبیق و اصلاح شیوههای مدیریت شهری در شهرهای جدید با اسناد فرادستی؛
- ایجاد و فعالسازی سیستم رصد و پایش فرآیندهای مدیریت شهری؛
- ایجاد سیستم نیازسنجی عمومی برای درک بهتر چالشها و نیازهای شهروندان شهرهای جدید؛
- ایجاد مراکز اداری و سازمانی مرتبط در شهر جدید جهت تسهیل استفاده از خدمات آنها توسط شهروندان؛
- تشکیل صندوق توسعه و عمران شهر جدید (حساب پس انداز برای شهرداری آینده)؛
- تمرکززدایی و تفویض اختیار حداکثری به شرکت عمران/ سازنده شهر جدید.

ب – بهبود و توسعه شهرسازی شهرهای جدید

- تدوین سند جامع توسعه شهرهای جدید با استفاده از نتایج پژوهشهای علمی؛
- یافتن عناصر هویتبخش در شهرهای جدید و تبدیل این عناصر به برندی برای طرح آوازه و هویت شهری به این شهرها؛
- تدوین دستورالعملهای ویژه برای طراحی معماری منظر و طراحی شهری محورهای اصلی شهر جدید؛
- توجه ویژه به ایجاد مراکز محله و جلوخان مدارس و مساجد و مراکز و پاتوقهای شهری با هدف توسعه فضاها و قلمروهای عمومی برای ارتقای ارتباطات اجتماعی شهروندان؛
- تهیه پیوستهای اقتصای، اجتماعی و فرهنگی در پروژههای توسعه شهرهای جدید؛
- توسعه خدمات شهری، اجتماعی و زیبایی مناظر شهری از طریق گسترش سیستمهای حمل ونقل عمومی، احداث فضاهای عمومی از قبیل فرهنگسراها، توسعه پارکها و فضای سبز، تقویت خدمات رسانی الکترونیکی و زیباسازی مناظر شهری با مشارکت دولت مرکزی.

برای پژوهشهای آتی پیشنهاد میشود پژوهشهایی با هدف تبیین مفهوم، تعیین و ارزیابی آثار و نقش «سیاستگذاری راهبردی برای تعالی بخشی به شهر جدید»، «توسعه خدمات شهری» و «توسعه مدیریت و انسجام سازمانی» به عنوان مؤلفههای مدیریت شهری منسجم شهرهای جدید انجام و از رویکردهای کیفی از قبیل نظریه مبنایی و پدیدارشناسی تجارب زیسته شهروندان در مورد مدیریت شهری در شهرهای جدید استفاده شود. همچنین پژوهش مشابهی با جامعه آماری شهروندان و غیرخبره را میتوان پیگیری نمود.

محدودیتهای پیشبرد این پژوهش عبارتند از: کمبود اسناد مکتوب مرتبط در داخل کشور، تفاوت ماهوی شهرهای جدید ایرانی با نمونههای خارجی، زمان بر بودن یافتن و امکان ملاقات با افراد پیشکسوت و با سابقه ایجاد شهرهای جدید که در زمان پژوهش از شهرهای جدید جدا شده بودند و پراکندگی شهرهای جدید در سطح کشور که امکان جلسات گروهی را بسیار سخت مینمود.

منابع

۱- آئینی، محمد (۱۳۹۳)، «مدیریت شهری در ایران از نگاه قوانین»، تهران، موسسه فرهنگی هنری رایحه نسیم.

۲- آئینی، محمد. ذبیحی، حسین. زرآبادی، زهرا سادات سعیده (۱۳۹۸)، «بررسی چالشهای نظام مدیریت شهری در شهرهای جدید ایرانی»، فصلنامه علمی

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

اقتصـاد و مدیریـت شـهری، پیاپـی ۲۷، ۱۵-۱.

۳- ارجمندنیـا، اصغـر (۱۳۷۸)، «حیـات اجتماعـی در شـهر جدیـد»، فصلنامـه آبـادی، شـماره ۲۹-۳۱، تهـران، مرکـز مطالعـات و تحقیقـات شهرسـازی و معمـاری، ۵۰-۴۱.

۴- امامـی، میتـرا. عـرب، نرگـس (۱۳۹۶)، «مـروری بـر شـاخصهای مکانیابـی شـهر جدیـد»، فصلنامـه انسـان و محیـط زیسـت، شـماره ۴۱، ۱۳۱-۱۴۳.

۵- حسـینزاده دلیـر، کریـم. پورمحمـدی، محمدرضـا. سـیدفاطمی، سـیدمجید (۱۳۹۰)، «بررسـی ضـرورت ایجـاد شـهرهای جدیـد در نظـام شـهری ایـران»، فصلنامـه جغرافیـا و برنامهریـزی شـهری (دانشـگاه تبریـز)، دوره ۱۶، شـماره ۳۸، ۱۸-۱.

۶- حیـدری، جهانگیـر (۱۳۹۳)، «بررسـی ضـرورت ایجـاد شـهر جدیـد عالیشـهر و ارزیابـی عملکـرد آن»، نشـریه برنامهریـزی فضایـی، سـال چهـارم، شـماره ۳، پیاپـی۱۴، ۱۳۴-۱۱۵.

۷- داسـتان، محمدخلیـل (۱۳۸۴)، «جایـگاه شـهرهای جدیـد در توسـعه پایـدار»، مجموعـه مقـالات شـرکت عمـران شـهرهای جدیـد (جلـد سـوم)، تهـران، انتشـارات شـرکت عمـران شـهرهای جدیـد.

۸- زبردسـت، اسـفندیار. جهانشـاهلو، لعـلا (۱۳۸۶)، «بررسـی عملکـرد شـهر جدیـد هشـتگرد در جـذب سـرریز جمعیـت»، مجلـه جغرافیـا و توسـعه، ۵ (۱۰)، ۲۲-۵.

۹- زیـاری، کرامتـالله (۱۳۹۴)، «برنامهریـزی شـهرهای جدیـد»، چـاپ پانزدهـم، تهـران، انتشـارات سـمت.

۱۰- زیویـار، پروانـه . رجبـی، آزیتـا (۱۳۸۷)، «گسـترش فضایـی و ضـرورت ایجـاد شـهرهای جدیـد: نمونـه مـوردی شـهر جدیـد پردیـس»، فصلنامـه سـرزمین، ۵ (۱۹)، ۶۵-۵۳.

۱۱- سـرور،رحیم. توکلـی، محمدرضـا و بحیرایـی، حمیـد (۱۳۹۵)، «برنامهریـزی و مدیریـت شـهرهای جدیـد: توسـعه اجتماعـی و سـرزنده سـازی شـهری»، تهـران، انتشـارات سـازمان جغرافیایـی نیروهـای مسـلح.

۱۲- شـرکت عمـران شـهرهای جدیـد (۱۳۸۵)، «بیانیـه همایـش بینالمللـی شـهرهای جدیـد»، تهـران، انتشـارات شـرکت عمـران شـهرهای جدیـد.

۱۳- صالحـی، اسـماعیل (۱۳۸۹)، «شـهرداریها و مدیریـت بهرهبـرداری در شـهرهای جدیـد»، نشـریه شـهرداریها، سـال یازدهـم، شـماره۹۹، ۴۷-۴۱.

۱۴- قائـد رحمتـی، صفـر و بهنـام مرشـدی، حسـن (۱۳۹۵)، «تحلیـل مدیریـت سیاسـی فضـا در شـهرهای جدیـد ایـران وارائـه برنامههـای راهبـردی»، پژوهشهـای جغرافیـای سیاسـی، سـال اول، ش چهـارم، ۱۳۷-۱۱۵.

۱۵- طلاچیان، مرتضی (۱۳۸۴)، «نگاهی به شهرهای جدید ایـران»، تهران، شـرکت عمـران شـهرهای جدیـد.

۱۶- عـادل مهربـان ، مرضیـه (۱۳۹۴) «مـروری بـر تحلیـل محتـوای کیفـی»، اصفهـان، دانشـگاه علـوم پزشـکی اصفهـان.

۱۷-کاظمیـان، غلامرضـا. صالحـی، اسـماعیل. ایـازی، سـیدمحمدهادی. نوذرپـور، علـی. ایمانـی جاجرمـی، حسـین. سـعیدی رضوانـی، نویـد و عبداللهـی، مجیـد (۱۳۹۲)، «مدیریـت شـهری»، جلـد اول، مبانـی و حوزههـا، انتشـارات تیسـا، چـاپ اول.

۱۸- مرکـز پژوهشـهای مجلـس شـورای اسـلامی (۱۳۸۰)، «شـهرهای جدیـد: سـنجش دلایـل ناکامیابیهـا و پیشـنهاد راهکارهایـی بـرای آینـده»، دفتـر امـور زیربنایـی، شـماره مسلسـل ۶۲۰۶،کـد موضوعـی ۴۱۰.

۱۹- مروجـی، دنیـا و ناصـر مشـهدی زاده (۱۳۷۵)، «گـذری بـر تاریـخ شهرسـازی ایـران در دوره جدیـد از نوسـازی و بهسـازی شـهرها تـا ایجـاد شـهرهای جدیـد»، مجموعـه مقـالات کنگـره تاریـخ معمـاری و شهرسـازی ایـران، جلـد چهـارم، تهـران، سـازمان میـراث فرهنگـی کشـور.

۲۰- مزینـی، منوچهـر (۱۳۷۳)، «مقالاتـی در بـاب شـهر و شهرسـازی»، تهـران، موسسـه انتشـارات و چـاپ دانشـگاه تهـران.

مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۵۸ . بهار ۱۳۹۹
Urban managment
No.58 Spring 2020

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

۲۱- هراتی، سودابه و پروانه زیویار (۱۳۹۱)، «جایگاه شهرهای جدید در نظام شهری»، چاپ اول، تهران، انتشارات جهاد دانشگاهی شعبه دانشگاه شهید بهشتی.

22- Antcliff, D., Keeley, P., Campbell, M., Oldham, J., & Woby, S. (2013).« The development of an activity pacing questionnaire for chronic pain and/or fatigue: a Delphi technique». Physiotherapy, 99(3).

23- Chang, P., Hsu, C., & Chang, P. (2011), «Fuzzy Delphi method for evaluating hydrogen production technologies», International Journal of Hydrogen Energy.

24- Cowan, D., Brunero, S., Lamont, S., & Joyce, M. (2015),« Direct care activities for assistants in nursing in inpatient mental health settings in Australia: A modified Delphi study», Collegian, 53-60.

25- Förster, B., & von der Gracht, H. (2014), «Assessing Delphi panel composition for strategic foresight — A comparison of panels based on company-internal and external participants», Technological Forecasting and Social Change, 215- 229.

26- Habibi, A., Jahantigh, F., & Sarafrazi, A. (2015), «Fuzzy Delphi Technique for Forecasting and Screening Items», Asian Journal of Research in Business Economics and Management. 130- 143.

27- Liu, Y., & Liu, B. (2003),« Expected Value Operator of Random Fuzzy Variable and Random Fuzzy Expected Value Models», International Journal of Uncertainty, Fuzziness and Knowledge-Based Systems, 445-450.

28- Polit, D., & Beck, C. (2013), «Essentials of nursing research. Philadelphia», Wolters Kluwer/Lippincott/Williams & Wilkins Health.

29- Saffie, N., Shukor, N., & Rasmani, K. (2016), «Fuzzy delphi method: Issues and challenges», International Conference On Logistics, Informatics and Service Sciences (LISS).

30- Somerville, J. (2008), «Critical factors affecting the assessment of student learning outcomes: A Delphi study of the opinions of community college personnel», Journal of Applied Research in the Community College. 186- 199.

31- Zamani, B., & Arefi, M (2013),« Iranian New Towns and their Urban Management Issues: A critical review of influential actors and factors», Cities. 105- 112.

32- Ziari, K. (2006), «The planning and functioning of new towns in Iran, Cities, 23(6).422 412- .

Persian Refrences

1- Aeeni, Mohammad (1393), «Urban Management in Iran in terms of Law», Tehran, Rayehe Tasnim Arts-Cultural Institute.
2- Aeeni, Mohammad. Zabihi, Hossein. Zarabadi, Zahra Sadat Saeedeh (1398), «Investigating the challenges of urban management in Iranian new towns», Journals of Urban Economics and Management, no27, pp 1-15.
3- Arjmandnia, Asghar (1378), «Social life in new town», Abadi Journal, no 29-31, Tehran, Urban Plannig and Architecture Research Centre of Iran, pp 41-50.
4- Emami, Mitra. Arab, Narges (1396), «A Review of New Towns Location indicators», Human and Environment Journal, no 41, pp 131-143.
5- Hosseinzadeh Dalir, Karim. Pourmohammadi, Mohammadreza. Seyed Fatemi, Seyed Majid (1390), «Investigating the Necessity of Creating new towns in Iranian urban system», Journal of Geographi and Urban Planning, Volume 16, no 38, pp 1-18.
6- Heydari, Jahangir (1393), «Investigating the Necessity of Creating Alishahr new town and its performance evalu-

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]

ation», Journal of Spatial Planning, 4th year, no 3, Volume 14, 115-134.
7- Dastan, Mohammad Khalil (1384), «The position of new towns in sustainable development», Articles collection of New Towns Development Company (volume3), Tehran, Publication of New Towns Development Company.
8- Zebardast, Esfandiar. Jahanshahloo, Lala (1386), «Investigating of Hashtgerd new town performance on population overflow», Journal of Geography and Development, no 5, pp 5-22.
9- Ziari, Keramatollah (1394), «Planning of New Towns15 ,» Printing, Tehran, Semat Publication.
10- Ziviyar, Parvaneh. Rajabi, Azita (1387), «Spatial development and necessity of creating new towns: case study of Pardis new town Planning of New Towns», Journal of New Towns», Journal of Sarzamin. No 5. pp 53-65.
11- Sarvar, Rahim. Tavakoli, Mohammadreza. Bahirayi, Hamid (1395). «Planning and management of new towns: social development and urban liveability», Tehran, Publication of Armed Forces Geograpical Organization.
12- New Towns Development company (1385), «Statement of the international conference on new towns», Tehran, Publication of New Towns Development Company.
13- Salehi, Esmail (1389), «Municipality and operational management in new towns», Journal of Shahrdariha, no 99, pp 41-47.
14- Ghaed Rahmati, Safar. Behnam Morshedi, Hasan (1395), «Analysis of the political management of space in Iran new towns and presentation of strategic plans», Journal of Political Geography researchs, no4, pp 115-137.
15- Talachian, Morteza (1384), «Look at Iranian new towns», Tehran, Publication of New Towns Development Company.
16- Adel Mehraban, Marziye,(1394) «A review of qualitative content analysis», Isfahan, Isfahan University of Medical Sciences.
17- Kazemian, Gholamreza. Salehi, Esmail. Ayazi, Seyed Mohammad Hadi. Nozarpour, Ali. Imani Jajarmi, Hossein. Saeedi Rezvani, Navid. Abdollahi, Majid (1392), «Urban Management», Tisa publication, First edition.
18- Parliament of Islamic Republic of Iran Research Center (1380), «New towns: Evaluate the causes of failure and propose solutions for the future», Office of infrastructure affaires, no 6206, code 410.
19- Moraveji, Donya. Mashhadizadeh, Naser (1375), «A review of the history of Iranian urbanization in the new era from urban revitalization to creating new towns», Articles collection of Iranian Congress of Architecture and Urban History (volume4), Tehran, National Heritage Organization.
20- Mozayeni, Manoochehr (1373), « Articles about city and Urbanism», Tehran, publication of Tehran University.
21- Harati, Soudabeh. Zivyar, Parvaneh (1391), «The position of new towns in urban system», First Edition, Tehran, publication of Jehad University, Branch of Shahid Beheshti University.

مدیریت شهری
فصلنامه علمی پژوهشی
مدیریت شهری و روستایی
شماره ۵۸ . بهار ۱۳۹۹
Urban managment
No.58 Spring 2020

[Downloaded from ijurm.imo.org.ir on 2026-11-03]